

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра економічної та соціальної географії

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО МІСЬКОГО ПЛАНУВАННЯ

для студентів

галузь знань 10 природничі науки
спеціальність 106 – Географія
освітній рівень бакалавр
освітня програма Урбаністика та міське планування
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	4
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладач:

Запотоцький Сергій Петрович, доктор географічних наук, професор,
професор кафедри економічної та соціальної географії

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.

КИЇВ – 2021

**Розробник: Запотоцький Сергій Петрович, доктор географічних наук,
професор, професор кафедри економічної та соціальної географії**

ЗАТВЕРДЖЕНО

«17» червня 2021 р.

Завідувач кафедри

М. М. проф. Костянтин МЕЗЕНЦЕВ

Протокол № 15 від «17» червня 2021 р.

Схвалено науково - методичною комісією географічного факультету

Протокол № 6 від «30» серпня 2021 р.

Голова науково-методичної комісії Н. К. доц. Наталія КОРОГОДА

«30» серпня 2021 р.

ВСТУП

1. Мета дисципліни – сформувати в студентів здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері планування і забудови міських територій та виробити практичні навички з вибору й обґрунтування містобудівних рішень. Основний зміст дисципліни ґрунтується на застосуванні сучасних теорій та методів дослідження містобудівних процесів із використанням комплексу міждисциплінарних даних та за умов недостатності інформації.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Успішне опанування дисциплін «Суспільна географія», «Вступ до урбаністичних студій», «Методи урбаністичних досліджень».
2. Знати сучасні кількісні та якісні методи географічних досліджень та геоінформаційні технології.

3. Анотація навчальної дисципліни: Дисципліна присвячена вивченню сутності міського планування, основних понять та принципів містобудівної діяльності, чинників, що визначають розвиток та функціонування міських поселень й формування їх планувальної структури, видів, структури та складу містобудівної документації та її ролі в узгодженні приватних, громадських, державних та суспільних інтересів на різних територіальних рівнях. Функціональний блок дисципліни передбачає опанування такими складовими, як здатність застосовувати базові знання природничих і суспільних наук та інформаційних технологій в системі містопланувальної діяльності, здатність застосовувати прості кількісні та якісні методи при дослідженні містобудівних процесів, здатність самостійно досліджувати, аналізувати просторово-часові параметри містобудування та міського планування.

4. Завдання дисципліни:

- вміти застосовувати знання у практичних завданнях сфери міського планування (ЗК1, СК2);
- знати та розуміти предметну область й володіти навичками професійної діяльності в системі планування міст (ЗК2), застосовувати інформаційні і комунікаційні технології в планувальній діяльності (ЗК5), шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел (ЗК 7);
- вміти реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК11);
- сформувати у студентів здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку планувальної діяльності, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій (ЗК12);
- сформувати у студентів здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проектів, організації та проведенні досліджень (СК1).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність*)		Форми (та/або і методи технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	сутність та зміст міського планування як сфери теоретичної і практичної діяльності, як інструменту міського управління. теорії міського планування	лекція семінарське заняття	Виступи на семінарах, контрольні роботи, виконання творчих аналітично-розрахункових робіт, іспит	5%
1.2	планувальну систему міста: її структуру та властивості, методіку вибору території для містобудівних цілей, методіку визначення демографічної ємності території	лекція, семінарське заняття, аналітична робота		5%
1.3	історичні особливості формування та розвитку міст й містобудівної діяльності, принципи формування міст нового часу.	лекція семінарське заняття		5%
1.4	характерні риси містобудівного розвитку міських поселень в Україні, особливості розвитку постіндустріальних міст, еволюцію поглядів на планування міст.	лекція, семінарське заняття, аналітична робота		5%
1.5	економічну базу формування міста, методичні засади визначення перспективної чисельності міста, сутність містобудівної цінності території	лекція семінарське заняття, самостійна робота		5%
1.6	систему містобудівної документації, механізми формування концепції та генерального плану розвитку міста	лекція семінарське заняття, самостійна робота		5%
1.7	сутність комплексної забудови, потреби будівництва об'єктів соціальної інфраструктури при комплексній забудові житлового району (мікрорайону)	лекція, семінарське заняття, аналітична робота, самостійна робота		5%
1.8	сутність та зміст планувальної організації міста, принципи забудови міста та девелопмент	лекція семінарське заняття, самостійна робота		5%
1.9	сутність та зміст моніторингу містобудівного розвитку, містобудівний кадастр населених пунктів	лекція семінарське заняття, самостійна робота		5%
2.1	застосовувати критичне мислення, аналіз	семінарське		

	і синтез інформації з міського планування та містобудування, шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел	<i>заняття, аналітична робота</i>		
2.2	застосовувати інструментарій містобудування в системі міського та регіонального управління, визначати, формулювати і вирішувати проблеми у сфері міського планування	<i>семінарське заняття, аналітична робота</i>	<i>Виступи на семінарах, контрольні роботи, виконання творчих аналітично-розрахункових робіт, іспит</i>	
2.3	застосовувати базові знання природничих і суспільних наук та інформаційних технологій при вивченні планувальної системи міста, її структури та властивостей	<i>семінарське заняття, аналітична робота</i>		
2.4	кількісно і якісно аналізувати особливості процесів у містобудуванні, вміти здійснювати вибір території для містобудівних цілей, здійснювати функціональне зонування території міста	<i>семінарське заняття, аналітична робота</i>		
2.5	самостійно досліджувати, аналізувати просторово-часові параметри організації містобудівної сфери, визначати й оцінювати економічну базу міста	<i>семінарське заняття, аналітична робота</i>		
2.6	кількісно і якісно досліджувати комплексну забудову території міста, визначати обсяги будівництва об'єктів соціальної інфраструктури при комплексній забудові житлового району (мікрорайону)	<i>семінарське заняття, аналітична робота</i>		
2.7	кількісно і якісно аналізувати систему містобудівної документації, розробляти та узгоджувати містобудівну документацію	<i>семінарське заняття</i>		
2.8	аналізувати й науково грамотно формувати планувальну організацію забудови міста	<i>семінарське заняття</i>		
2.9	здійснювати моніторинг містобудівного розвитку, працювати в системі містобудівного кадастру населених пунктів	<i>семінарське заняття, аналітична робота</i>		
3.	комунікація: вироблення у студентів практичних навиків здійснення проектного дослідження і вирішення актуальних проблем із застосуванням відповідних методів і прийомів отримання, зберігання й здійснення первинної обробки емпіричних даних та їх належного представлення за допомогою сучасних технічних засобів у вигляді причинно-наслідкового аналізу містобудівної діяльності та здійснення планувальної діяльності різних сфер містобудування	<i>семінарське заняття, презентація, вирішення конкретних задач та ситуацій</i>		<i>Виступи на семінарах, виконання творчих аналітично-розрахункових робіт, іспит</i>

4 автономність та відповідальність: продемонструвати розуміння особистої відповідальності за професійні та/або управлінські рішення в системі містобудування при:

аналізі та прийнятті управлінського рішення в системі планування міського розвитку	<i>семінарське заняття, дискусія, вирішення конкретних задач та ситуацій</i>	<i>Виступи на семінарах, виконання творчих аналітично-розрахункових робіт, дискурс, іспит</i>	до 10%
аналізі та прийнятті управлінського рішення в системі оцінки містобудівної документації			
аналізі та прийнятті управлінського рішення в умовах розробки планувальної організації забудови території міста			

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8	1.9
Програмні результати навчання									
1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук (P01)	+	+	+	+					
2. Знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ (P02)					+	+	+	+	+
3. Аналізувати географічний потенціал території (P04)	+	+	+	+	+	+	+	+	+
4. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук (P05)	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Результати навчання дисципліни	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	2.8	2.9	3	4
Програмні результати навчання											
1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук (P01)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
2. Знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ (P02)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3. Аналізувати географічний потенціал території (P04)					+	+	+	+	+	+	+
4. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук (P05)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки

Форми оцінювання: рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами усного опитування, написання письмових контрольних робіт, складання заліку.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

- результати навчання – **1.1 – 1.9 (знання)** – до 5% за кожен;
- результати навчання – **2.1-2.9 (вміння)** - до 35%;
- результати навчання – **3 (комунікація)** - до 10%;
- результати навчання – **4 (автономність та відповідальність)** - до 10%

7.1. Організація оцінювання.

У курсі передбачено **2 змістових частини**. Заняття проводяться у вигляді лекцій, семінарських занять, розв'язування конкретних задач та ситуацій, передбачено виконання індивідуального завдання, що виконується у форматі презентації. Завершується дисципліна – **іспитом**.

Упродовж семестру, після завершення відповідних тем, проводяться тематичні письмові контрольні роботи із відкритими питаннями. Для визначення рівня досягнення результатів навчання, студенти презентують результати свого наукового дослідження та демонструють набуті навички.

Для студентів, які упродовж семестру не досягли мінімального рубіжного рівня оцінки (60% від максимально можливої кількості балів) проводиться заключна семестрова контрольна рота, максимальна оцінка за яку не може перевищувати 40% підсумкової оцінки (до 40 балів за 100 – бальною шкалою).

Умовою отримання позитивної результуючої оцінки з дисципліни є досягнення не менш як 60% від максимально можливої кількості балів, при цьому, оцінка за результати навчання не може бути меншою ніж 50% від максимального рівня (не менше 20, 20, 5 та 5 балів відповідно).

Підсумкове оцінювання у формі іспиту: максимальна кількість балів на іспиті - 40 балів, мінімальна кількість балів, які додаються до семестрових – 24 бали (60% *максимальної кількості балів, відведених на екзамен*).

Студенти, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум – 20 балів* до складання іспиту не допускаються. Рекомендований мінімум для допуску до екзамену – **35 балів**.

Оцінювання здійснюється впродовж семестру усіх видів робіт, включаючи і самостійну роботу та виконання індивідуального завдання.

Виконання <i>індивідуального науково-дослідницького проекту</i>	Презентація Оцінюється: <i>змістова частина;</i> <i>мультимедійна складова;</i> <i>захист роботи</i>	Min 10 балів	Max 25 балів

Шкала відповідності

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	самост. робота
Змістова частина 1. Міське планування як сфера теоретичної та практичної підготовки фахівця				
1	Тема 1. Міське планування як сфера теоретичної та практичної діяльності	2	2	4
2	Тема 2. Планувальна система міста: її структура та властивості	2	2	4
3	Тема 3. Аналіз (вибір) території для містобудівних цілей. Оцінка демографічної ємності території	3	4	4
4	Тема 4. Міста та містобудівна діяльність давнини і античності. Міста нового часу	2	2	4
5	Тема 5. Економічна база міста. Визначення перспективної чисельності міста	2	2	4
6	Тема 6. Особливості розвитку постіндустріальних міст Еволюція поглядів на планування міст	2	2	6
7	Тема 7. Характерні риси містобудівного розвитку міських поселень в Україні	2	2	4
Змістова частина 2. Документація та регулювання містобудівної діяльності, прикладні засади міського планування				
10	Тема 8. Система містобудівної документації	2	2	4
11	Тема 9. Концепція та генеральний план розвитку міста	2	2	4
12	Тема 10. Комплексна забудова. Обсяги будівництва об'єктів соціальної інфраструктури при комплексній забудові житлового району (мікрорайону)	2	2	4
13	Тема 11. Планувальна організація міста	2	2	6
15	Тема 12. Аналіз містобудівної цінності території	2	2	4
16	Тема 13. Забудова міста та девелопмент	2	2	4
19	Тема 14. Моніторинг містобудівного розвитку. Містобудівний кадастр населених пунктів	3	2	4
	РАЗОМ	30	30	60

Загальний обсяг **120 год.**, в тому числі:

лекції – **30 год.**;

семінарські заняття – **30 год.**,

самостійна робота - **60 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Основна:

1. Безлюбченко О. С., Гордієнко С. М., Завальний О. В. Планування міст і транспорт : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 271 с.
2. Безлюбченко О. С., Завальний О. В., Черноносова Т. О. Планування і благоустрій міст : навч. посіб. Харків : ХНУМГ, 2017. 205 с.
3. Дідик В. В., Павлів А. П. Планування міст : Підручник. Львів : Львівська політехніка, 2006. 411 с.
4. Дьомін М. М. Сингаївська О. І.; Містобудівні інформаційні системи. Містобудівний кадастр. Первинні елементи структури об'єктів містобудування та територіального планування : [для викладачів і студентів спец. "міське будівництво" та "господарство, містобудування, архітектура"]. Київ : Фенікс, 2015. 212 с.
5. Кузнецов С.Г., Ананьян І.І., Богак Л.М. Територіальне планування і розвиток міст. Донецьк: Норд-Прес, 2008. 335 с.
6. Містобудування. Довідник проектувальника. Видання друге / за заг. ред.Т.Ф.Панченко. К.: Укрархбудінформ, 2006. 192 с.
7. В. Р. Сердюк,Т. Г. Ровенчак Розробка та реалізація будівельного проекту. Навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2008. 145 с.
8. Палеха Ю. М. Регіональне планування: конспект лекцій для студентів спец. 7,8.06010202 "Містобудування". Київ : КНУБА, 2013. 23 с.
9. Палеха Ю. М. Планування забудови міського середовища. Київ. 2008. 121 с.
10. Посацький Б.С. Основи урбаністики: Навчальний посібник. У 2 ч. Ч.ІІ. Розпланування та забудова міст. Львів: Вид-во Нац.ун-ту “Львівська політехніка”, 2001. 244 с
11. Регулювання земельних відносин у сучасному місті: монографія / за ред. В.М. Вакуленка, М.К.Орлатого. К.: НАДУ, 2009. 156 с.
12. Розвиток міст та містобудівна політики: монографія / за ред. В.М. Вакуленка, М.К.Орлатого. К.: НАДУ, 2009. 124 с.
13. Тімохін В.О. Основи містобудування: навч. посібник. К.: ІЗМН, 1996. 216 с.
14. Управління сучасним містом: Підручник / за ред. В.М. Вакуленка, М.К.Орлатого. К.: Вид-во НАДУ, 2008. 632 с.

Додаткова:

15. Гладкий О. В, Ішук С. І. Географія міст. Геоурбаністика: підручник. К. : Паливода А. В., 2014. 299 с.
16. Драпіковський О.І., Іванова І.Б.. Основи девелоперської діяльності: методичні вказівки до курсового проекту. К.: КНУБА, 2012. 64 с.
17. Дронова О.Л., Запотоцький С.П. Сучасне природокористування: суспільно-географічний контекст // Навчально-методичний посібник. К. : Прінт-Сервіс, 2018. 214 с.
18. ДБН Б.2.2-12:2019 Планування та забудова територій. Офіційне видання. Київ. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Київ, 2019.
19. Історія Української архітектури / за ред. В.І. Тимофієнка. К.: Техніка, 2003. 472 с.
20. Осітнянко А. П. Планування розвитку міста. К. : КНУБА, 2001. 458 с.
21. Планування соціально-економічного розвитку територій України : навч. посіб. / за ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. К. : Фенікс, 2011. 206 с
22. Плешкановская А.М., Савченко Е.Д. Города и эпохи. К.: Логос, 2011. 230 с.
23. Прогнозування розвитку територій. Демографічне прогнозування : навч. посіб. / за заг. наук. ред. М. М. Білинської. К. : НАДУ, 2013. 119 с.
24. Peter Hall. Cities of Tomorrow. An Intellectual History of Urban Planning and Design Since. 2014. Wiley-Blackwell. 640 p.
25. Frederick R. Steiner. Making Plans: How to Engage with Landscape, Design, and the Urban Environment Paperback. 2018.